

Slovenská republika - Stratégia pre krajinu

2023-2028

schválené radou riaditeľov 18. októbra 2023

European Bank
for Reconstruction and Development

EBOR poskytuje preklady textu pôvodného dokumentu výlučne pre potreby čitateľa. EBOR sa primerane postarala o zabezpečenie autenticity prekladu, no nezaručuje ani neschvaľuje presnosť prekladu. Čitateľ sa na preklad spolieha na vlastné riziko. EBOR, jej zamestnanci alebo zástupcovia za žiadnych okolností nenesú zodpovednosť voči čitateľovi alebo komukoľvek inému v súvislosti s akoukoľvek nepresnosťou, chybou, vynechaním, vymazaním, nedostatkom a/alebo akýmkoľvek pozmenením akéhokoľvek obsahu prekladu, bez ohľadu na príčinu, alebo s akýmikoľvek škodami z toho vyplývajúcimi. V prípade akéhokoľvek nesúladu alebo rozporu medzi anglickou a preloženou verziou bude rozhodujúca anglická verzia.

Obsah		Slovník klíčových pojmov			
Zhrnutie	3	ABI	ročný objem investícií	MSME	mikro, malý a stredný podnik
Slovenská republika - Pohľad EBOR	5	ATC	krajina v pokročilom prechode	M&A	fúzie a akvizície
I. Realizácia predchádzajúcej stratégie (2017-2023)	6	CEB	stredná Európa a pobaltské štáty	M&S	výroba a služby
Kľúčové výsledky transformácie dosiahnuté počas predchádzajúcej stratégie	6	CPI	index spotrebiteľských cien	MoU	memorandum o porozumení
Výzvy pri realizácii a kľúčové zistenia	8	EaS	environmentálna a sociálna oblasť	MREL	minimálna požiadavka na vlastné zdroje a oprávnené záväzky
II. Hospodársky kontext	9	EE	energetická účinnosť	NBFI	nebanková finančná inštitúcia
Makroekonomický kontext a výhľad na strategické obdobie	9	EIB	Európska investičná banka	NDC	vnútroštátne stanovený príspevok
Kľúčové výzvy pri transformácii	10	ESG	environmentálna, sociálna a správna oblasť	NECP	Národné energetické a klimatické plány
III. Priority vlády a zapojenie dotknutých subjektov	12	ETS	systém obchodovania s emisiami	ODA	oficiálna rozvojová pomoc
IV. Definovanie priorít stratégie pre Slovenskú republiku	13	EÚ	Európska únia	OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
V. Rámec činností a výsledkov	14	EV	elektromobil	OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
VI. Mapovanie doplnkovosti medzinárodných partnerov v oblastiach podnikania EBOR	16	FDI	priame zahraničné investície	PE	súkromný kapitál
VII. Riziká pri realizácii a environmentálne a sociálne dopady	17	FI	finančná inštitúcia	PPP	verejno-súkromné partnerstvo
VIII. Hodnotenie partnerstiev s donormi	18	GBVH	rodovo motivované násilie a obťažovanie	PPS	štandardy kúpnej sily
Príloha - Politické zhodnotenie	19	HDP	hrubý domáci produkt	PR2	požiadavky na výkon
		GEFF	Nástroj financovania zelenej ekonomiky	PSC	verejná zákazka na poskytnutie služby
		GET	Prechod na zelené hospodárstvo	PTI	dopad zmeny na portfólio
		GHG	skleníkový plyn	PV	fotovoltaika
		GP	generálny partner	R&D	výskum a vývoj
		GVC	globálny hodnotový reťazec	RE	obnoviteľná energia
		HIPC	harmonizovaný index spotrebiteľských cien	RO	rezidenčná kancelária
		ICA	priemysel, obchod a poľnohospodárske podnikanie	RRF	Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti
		IKT	informačné a komunikačné technológie	RRP	Plán podpory obnovy a odolnosti
		IEA	Medzinárodná agentúra pre energiu	MSP	malý a stredný podnik
		IFI	medzinárodná finančná inštitúcia	SRSS	služba na podporu štrukturálnych reforiem
		MOP	Medzinárodná organizácia práce	TC	technická spolupráca
		MMF	Medzinárodný menový fond	VC	rizikový kapitál
		IT	informačné technológie	WDI	Svetový rozvojový index
		JTI	Fond na spravodlivú transformáciu	WHO	Svetová zdravotnícka organizácia

Závazok Slovenskej republiky dodržiavať a uplatňovať zásady stanovené v článku 1 Dohody o založení Banky pokračoval aj v období po prijatí predchádzajúcej stratégie. Ústavný a legislatívny rámec pre pluralitnú parlamentnú demokraciu je vytvorený. Prerozdelenie moci, kontrola a rovnováha v politickom systéme a záruky ľudských práv a základných slobôd sú vo veľkej miere v súlade s medzinárodnými a európskymi normami. Médiá sú pluralitné a konkurencieschopné a občianska spoločnosť funguje nezávisle. Voľby sa konajú spôsobom, ktorý OBSE považuje za do veľkej miery slobodný, spravodlivý a súťaživý. Slovenská republika je členom Európskej únie (EÚ) od roku 2004.

Po rokoch rýchleho dobiehania zvyšku EÚ spôsobili pretrvávajúce dlhodobé štrukturálne problémy Slovenskej republiky v posledných rokoch spomalenie jej konvergencie. Šok z ruskej vojny na Ukrajine zasiahol hospodárstvo skôr, ako sa stihlo spamätať z pandémie COVID-19, čo spôsobilo narušenie hodnotového reťazca, zvýšenie vstupných nákladov a rastúce obavy o energetickú bezpečnosť. Po recesii spôsobenej pandemiou v roku 2020 s poklesom HDP o 3.3 % slovenská ekonomika v roku 2021 vzrástla o 4.8 %, najmä vďaka silnej spotrebe domácností a vládnym výdavkom. Trh práce je naďalej napätý, pričom viaceré odvetvia čelia nedostatku pracovníkov.

Prechod Slovenskej republiky na zelené hospodárstvo sa bude musieť zamerať na začlenenie ambiciózných cieľov v oblasti udržateľnej energie do roku 2030 a 2050 vrátane odpadového hospodárstva a zlepšenia kvality ovzdušia. Priemerná ročná koncentrácia častíc PM_{2,5} v krajine je takmer dvakrát vyššia ako odporúčané maximum a Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) ju považuje za stredne nebezpečnú. K nízkej kvalite ovzdušia vo veľkej miere prispieva výroba energie, vykurovanie domácností, výrobný priemysel, potravinársky priemysel a emisie z motorových vozidiel. Nakladanie s komunálnym odpadom je naďalej problematické, pričom miera skládkovania komunálneho odpadu je výrazne nad úrovňou EÚ. Výzvy vyplývajúce z postupného vyradovania odvetví priemyslu náročných na emisie CO₂ sa týkajú troch slovenských regiónov (Trenčín, Košice a Banská Bystrica), ktoré boli vybraté na financovanie z Fondu pre spravodlivú transformáciu (JTF). Informovanosť spoločností o dopade poveternostných podmienok sa zvyšuje. Na zvýšenie **odolnosti** je potrebné zlepšiť energetickú bezpečnosť prostredníctvom väčších úspor energie v priemysle a v sektore vykurovania domácností, rýchlejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a zníženia závislosti od dovozu fosílnych palív. Miestne kapitálové trhy sú naďalej plytké a alternatívne zdroje financovania sa dostatočne nevyužívajú. Slabšia úloha kapitálových trhov sa odráža vo finančných aktívach domácností, ktoré sú prevažne uložené v bankách. Trh súkromného kapitálu ako podiel HDP patrí k najnižším v EÚ a chýbajú na ňom skúsení generálni partneri, ktorí by prilákali investorov. Miestne MSP, ktoré sú silne prepojené s veľkými automobilkami, nemajú záujem o diverzifikáciu financovania. Hoci je krajina dobre zapojená do globálnych hodnotových reťazcov, je do veľkej miery závislá od automobilového priemyslu a odolnosť voči vonkajším šokom zostáva naďalej výzvou, a to aj v dôsledku nedostatku materiálov.

Vzhľadom na makroekonomický vývoj a štrukturálne výzvy spolu so značným vplyvom pandémie COVID-19, vojny na Ukrajine, energetickej krízy a zvýšenej hospodárskej neistoty sa EBOR v nasledujúcom strategickom období bude naďalej zameriavať na konkrétne oblasti, v ktorých sú tlaky najvyššie a v ktorých naďalej zohráva doplnkovú úlohu. Stratégia sa preskúma v rámci rozšíreného preskúmania plnenia stratégie krajiny na rok 2025, ktoré bude vychádzať z analýzy doplnkovosti na úrovni trhu. V dôsledku takéhoto preskúmania sa ciele Banky v zostávajúcom období stratégie podľa potreby upravia tak, aby sa zamerali na hlavné strategické sektory a produkty, v ktorých je zjavná a zásadná doplnkovosť Banky a nedostatky v transformácii.

V reakcii na rastúcu potrebu zlepšiť energetickú bezpečnosť v Slovenskej republike a urýchliť zelenú transformáciu bude Banka v nadchádzajúcom strategickom období pokračovať v hľadaní možností zvyšovania energetickej účinnosti, investícií do obnoviteľných zdrojov energie a rozvoja zelených kapitálových trhov, pričom bude vychádzať z výsledkov dosiahnutých v predchádzajúcom období a snažiť sa dopĺňať priority slovenského Plánu na podporu obnovy a odolnosti. Banka sa tiež bude zameriavať na poskytovanie inovatívnej podpory finančnému sektoru s cieľom rozšíriť škálu dostupných finančných produktov a zvýšiť odolnosť. Banka bude v Slovenskej republike v období 2023-2028 rozvíjať nasledujúcu strategickú prioritu:

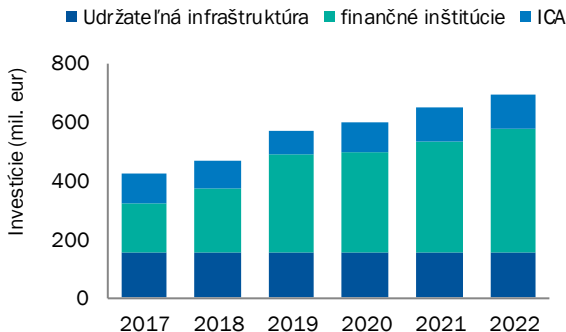
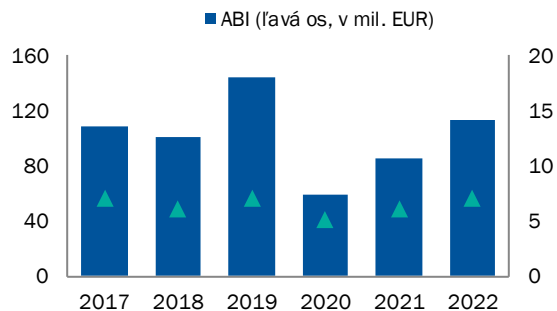
- *Zrýchlenie zelenej transformácie a podpora odolnejšieho hospodárstva*

Investičné aktivity EBOR v Slovenskej republike (k septembru 2023)

Portfólio	666 mil. EUR	Aktívne projekty	43
Podiel kapitálu	5 %	Prevádzkové aktíva	630 mil. EUR
Podiel súkromného sektora ¹	100 %	Čisté inv. spolu	2,999 mld. EUR

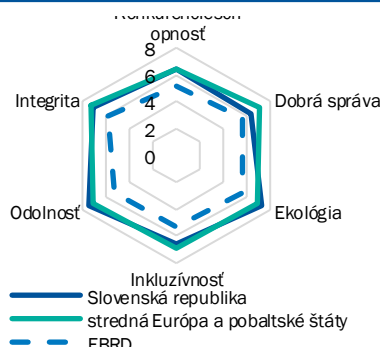
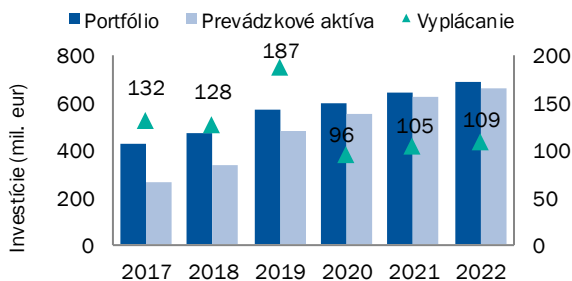
ABI a operácie

Štruktúra portfólia

Dynamika portfólia

Medzery transformácie²

Slovenská republika kontextové údaje

	SR	Ko komparátory
Obyvateľstvo (v mil.) ³ (2020)	5,5	ČR (10,7) Maďarsko (9,7) Poľsko (37,8)
HDP na obyvateľa (PPP, USD) ³ (2021)	33 419	ČR (45 707) Maďarsko (36 765) Poľsko (38 125)
Hustota nového podnikania ⁴ (Nové registrácie na 1000 obyvateľov, 2020)	5.1	ČR (3,8) Maďarsko (4,0) Poľsko (1,6)
Nezamestnanosť (%) ⁵ (2022)	6,1	ČR (2,6) Maďarsko (3,5) Poľsko (2,7)
Nezamestnanosť mladých (%) ⁵ (2022)	19,3	ČR (7,6) Maďarsko (13,5) Poľsko (13,4)
Zastúpenie žien v pracovnej sile (%) ⁵ (2021)	59,1	ČR (55,1) Maďarsko (55) Poľsko (52,0)
Energetická náročnosť TES/HDP (GJ/2015 \$) ⁶ (2019)	7,1	ČR (8,3) Maďarsko (7,8) Poľsko (7,4)
Intenzita emisií/HDP (kgCO ₂ /2015 \$) (2020) ⁶	0,3	ČR (0,4) Maďarsko (0,3) Poľsko (0,5)

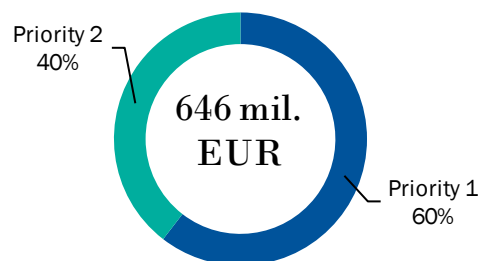
1 Kumulatívne investície Banky: 5-ročný základný obrat portfólia, 2 pozri Správa o transformácii EBOR 2022-2023; 3 MMF WEO, 4 WB prieskum a databáza podnikateľov, 5 MOP, 6 IEA

1. Realizácia predchádzajúcej stratégie (2017-2023)

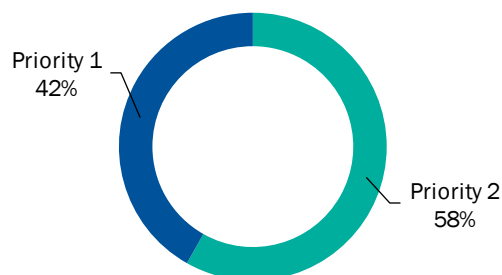
1.1. Kľúčové výsledky transformácie dosiahnuté počas predchádzajúcej stratégie (1/2)

Strategické zosúladenie 2017-2023

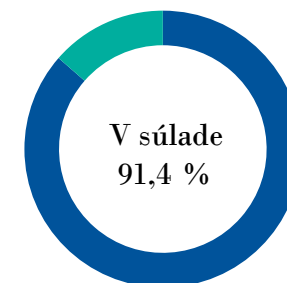
Ročný objem investícií (ABI)

Technická podpora a investičné granty

Výkon dopadu transformácie¹

Priorita 1 Rozvíjanie konkurencieschopnosti pomocou špičkových finančných nástrojov a štruktúr

Kľúčové kvantitatívne výsledky

Ukazovatele výsledkov	2017-2022
Počet financovaných spoločností zameraných na inovácie a/alebo expanziu prostredníctvom kapitálových fondov	3
Počet zavedených nových alebo inovatívnych produktov kapitálového trhu (vrátane krytých dlhopisov)	8
Počet zrealizovaných PPP alebo koncesíí alebo PSC	1

Kľúčové výsledky prechodu

- Úzka spolupráca s Ministerstvom financií a Národnou bankou Slovenska na príprave novej legislatívy o krytých dlhopisoch, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2018 a priniesla významné zlepšenia, ktoré ocenili emitenti, investori aj ratingové agentúry, ktoré prideliť po prvý raz rating AAA programu krytých dlhopisov v Slovenskej republike.
- Po legislatívnej novele v roku 2018 sa EBOR zúčastnila na viacerých emisiách krytých dlhopisov a investovala celkovo 190 mil. eur. Išlo o „historicky prvý benchmarkový“ dlhopis vydaný na slovenskom kapitálovom trhu, ktorý vydala Všeobecná úverová banka, „prvý krytý dlhopis s ratingom AAA“ vydaný Slovenskou sporiteľňou a „historicky prvý sub-benchmarkový“ krytý dlhopis vydaný Tatra bankou.
- Banka investovala do prvej emisie slovenských bánk oprávnenej na MREL a prispela celkovou sumou 100 mil. EUR v sérii investícií, vrátane vôbec prvej emisie Slovenskej sporiteľne, ako aj vôbec prvého umiestnenia nástroja oprávnenej na MREL zo strany Tatra Banky. Väčšina týchto emisií bola vydaná vo forme zelených dlhopisov, pričom EBOR prispela na emisie zelených dlhopisov miestnych bánk sumou 80 mil. EUR.
- EBOR investovala do regionálnych kapitálových fondov vrátane Genesis Private Equity Fund, Evolving Europe Principal Investments, Almaz Capital Fund, Innovation Nest Fund, čím umožnila prístup MSP ku kapitálovému financovaniu a zvýšila konkurencieschopnosť miestneho hospodárstva.
- Banka spolupracovala s Ministerstvom zdravotníctva na projekte financovanom zo SRSS na zlepšenie verejného obstarávania s pomocou Ministerstva vnútra a prostriedkov z Operačného programu Efektívna verejná správa, ktorý bol financovaný z prostriedkov EÚ.

1. Vplyv dopadu transformácie odráža, s akou pravdepodobnosťou projekty dosiahnu transformačný účinok, ktorý sa od nich pri podpise očakával. Vypočítané na základe aktívneho vyzretého (> 2 roky) portfólia

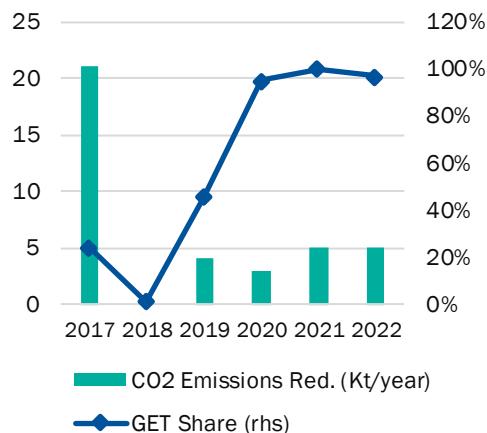
1. Realizácia predchádzajúcej stratégie (2017-2023)

1.1. Kľúčové výsledky transformácie dosiahnuté počas predchádzajúcej stratégie (2/2)

Priorita 2

Podpora prechodu na zelené hospodárstvo prostredníctvom osobitných finančných nástrojov

Prechod na zelené hospodárstvo

Kľúčové výsledky prechodu

- Dosiahnuté primárne úspory energie 448 814 GJ/rok vďaka investíciám do energetickej účinnosti, pridaná kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov vo výške 10 MW.
- Banka investovala 75 mil. eur (33,5 mil. eur alokovaných pre Slovenskú republiku) do emisie dlhopisov nemeckého dodávateľa v automobilovom priemysle Schaeffler AG na financovanie kapitálových výdavkov a výdavkov na výskum a vývoj na rozvoj výroby komponentov pre elektromobilitu.
- EBOR podporila rozvoj zelených kapitálových trhov tým, že prispela sumou 30 miliónov EUR na prvú emisiu zelených dlhopisov v krajine a sumou 30 miliónov EUR na následnú prioritnú emisiu zelených dlhopisov Tatra Banky, ako aj sumou 20 miliónov EUR na vôbec prvú prioritnú emisiu zelených dlhopisov oprávnených na MREL, ktorú vydala Slovenská sporiteľňa.
- Banka investovala do krytých dlhopisov s významnou zložkou GET, vrátane 70 miliónov EUR s 35 % použitím výnosov na GET v emisii Všeobecnej úverovej banky a 65 miliónov EUR so 60 % alokáciou na GET v dvoch emisiách Slovenskej sporiteľne a Tatra Banky.
- Banka vložila 55 miliónov EUR do referenčnej emisie krytých dlhopisov Slovenskej sporiteľne v roku 2022 so 100 % alokáciou na GET.
- Dokončil sa dlhodobý hlavný program EBOR SlovSEFF s poskytnutím 14 miliónov EUR prostredníctvom úverových línií.
- Banka podpísala memorandum o porozumení s Ministerstvom životného prostredia a Slovenskou agentúrou pre životné prostredie s cieľom použiť financie z InvestEU a RRF na energetickú účinnosť a hĺbkovú rekonštrukciu 30 000 rodinných domov v spolupráci s finančnými inštitúciami.
- EBOR podporila Ministerstvo dopravy a výstavby pri navrhovaní dlhobehej renovačnej stratégie zameranej na dosiahnutie nulových emisií budov do roku 2050.
- Podporila tiež úplnú demontáž a vyradenie dvoch sovietskych reaktorov v jadrovej elektrárni Jaslovské Bohunice, pričom zabezpečila bezpečné spracovanie, dekontamináciu a odstránenie 95 % odpadových produktov a kovov.

1. Realizácia predchádzajúcej stratégie (2017-2023)

1.2. Výzvy pri realizácii a kľúčové zistenia

Kontext realizácie

Hospodárstvo Slovenskej republiky čelilo v predchádzajúcom strategickom období značným problémom. Podpriemerný hospodársky rast v dôsledku dlhodobých štrukturálnych problémov, ako sú rastúce náklady na pracovnú silu a koncentrácia vývozu, bol ovplyvnený aj pandémiou COVID-19 a vojnou na Ukrajine, ktorá spôsobila narušenie hodnotového reťazca, zvýšenie vstupných nákladov a rastúce obavy o energetickú bezpečnosť. Predchádzajúce strategické obdobie bolo charakteristické vysokou likviditou finančného sektora, dostupnosťou finančných prostriedkov EIB a EŠIF a stimulačnými opatreniami súvisiacimi s pandémiou COVID-19. Portfólio Banky počas tohto obdobia výrazne vzrástlo, a to z 347 mil. eur na konci roka 2016 na 644 mil. eur na konci roka 2021, čo predstavuje nárast o 86 %, ktorý bol do veľkej miery spôsobený transakciami FI. V budúcnosti sa očakáva, že finančné inštitúcie budú aj naďalej slúžiť ako hlavný nástroj Banky na realizáciu novej stratégie pre Slovenskú republiku. Banka bude aj naďalej poskytovať doplnkovú podporu v konkrétnych oblastiach a v novom strategickom období bude poskytovať finančnému sektoru inovatívnu podporu zameranú na odolnosť. Okrem toho bude mať Banka viac príležitostí angažovať sa v oblastiach energetickej účinnosti a obnoviteľných zdrojov energie v dôsledku rastúcej potreby zlepšiť energetickú bezpečnosť v Slovenskej republike a urýchliť ekologickú transformáciu krajiny.

Výzvy pri realizácii

- Likvidné, etablované, sofistikované banky, ktoré dokážu ponúkať konkurenčné ceny pre stredne veľké a väčšie korporácie spolu s koncesným financovaním.
- Dostatok finančných prostriedkov z EÚ. Zameranie sa na využívanie finančných prostriedkov EÚ prostredníctvom grantov a dotovaných úverov obmedzuje možnosti komerčných pôžičiek. Žiadne mesto na Slovensku sa doteraz nezapojilo do programu Zelené mestá v dôsledku ťažkostí s identifikáciou spúšťajúcej investície.
- Veľmi obmedzený záujem o PPP a nedostatok kapacít na realizáciu projektov v rámci vlády bráni rozvoju projektov PPP.
- Obmedzený fiškálny priestor na zvyšovanie energetickej účinnosti vo verejných budovách a nedostatočné ambície v oblasti podpory rozvoja solárnych a veterných obnoviteľných zdrojov energie.
- Nedostatočné podnikové portfólio obmedzuje schopnosť EBOR podieľať sa na podpore širšej hospodárskej obnovy.

Kľúčové zistenia a cesta vpred

- Pokračujúce zameranie na inovatívne finančné produkty (napr. vlastný kapitál, produkty použiteľné pri záchrane pomocou vnútorných zdrojov, štruktúrované produkty, kryté dlhopisy, zdieľanie rizika). Okrem toho sa môže spomaliť poskytovanie úverov podnikom zo strany miestneho bankového sektora v dôsledku trojitého šoku spôsobeného vojnou na Ukrajine, pandémiou a rastúcimi inflačnými tlakmi.
- Potenciálne spolufinancovanie a lepšie využívanie financovania EÚ, ktoré sa má postupne znižovať.
- Ďalšia podpora zapojenia vlády do agendy v rámci PPP, strategických aktivít a využitia internej expertízy
- Strategické zapájanie do energetickej účinnosti budov a do potenciálu financovania obnoviteľných zdrojov energie.
- Zdroje priamo v teréne a zachovanie blízkosti ku korporátnemu sektoru sú kľúčové. Zásadné sú tiež cieľené a pravidelné kampane zamerané na budovanie podnikania a osvetu na trhu spolu so sektorovými tímami.

2. Hospodársky kontext

2.1. Makroekonomický kontext a výhľad na strategické obdobie

Slovenská republika - Hlavné makroekonomické ukazovatele

	2018	2019	2020	2021	2022
Rast HDP (% medziroč.)	4,0	2,5	-3,3	4,8	1,8
Inflácia cez HICP (% priem.)	2,5	2,8	2,0	2,8	12,1
Hospodárenie vlády (% HDP)	-1,0	-1,2	-5,4	-5,4	
Zostatok bežného účtu (% HDP)	-2,2	-3,3	0,6	-4,0	-7,3
Čisté FDI (% HDP) [mínus znamená prílev]	-1,3	-2,3	2,0	0,3	-2,1
Vonkajší dlh (% HDP)	114,3	112,3	119,6	134,2	103,1
Hrubé rezervy (% HDP)	...	...	...	...	...
Hrubý všeobecný dlh vlády (% HDP)	49,4	48,0	58,9	61,0	
Nezamestnanosť (%)	6,6	5,8	6,7	6,8	6,1
Nominálny HDP (mld. EUR)	89,9	94,4	93,4	100,3	109,6

Po rokoch rýchleho dobiehania zvyšku EÚ spôsobili pretrvávajúce dlhodobé štrukturálne problémy Slovenskej republiky v posledných rokoch **spomalenie jej konvergence**. Rastový model založený na vývoze, ktorý do veľkej miery závisí od relatívne nízkych nákladov na pracovnú silu v priemyselnej výrobe, čelí výzvam, keďže významný automobilový priemysel čelí značným rizikám vyplývajúcim z automatizácie.

Šok z ruskej vojny na Ukrajine zasiahol Slovenskú republiku skôr, ako sa stihla spamätať z pandémie. Po recesii spôsobenej pandémiou COVID-19 v roku 2020 s poklesom HDP o 3,3 % slovenská ekonomika v roku 2021 vzrástla o 4.8 %, najmä vďaka silnej spotrebe domácností a vládnym výdavkom. Zatiaľ čo priamy obchod s Ruskom a Ukrajinou je striedmy, Slovenská republika je silne zasiahnutá narušením dovozu energií z Ruska a rastúcim dovozným nákladom, ktoré nepriaznivo zasiahli ponukovú stranu hospodárstva.

Trh práce je naďalej napätý, pričom viaceré odvetvia čelia nedostatku pracovníkov. Po miernom náraste na začiatku roka 2021 sa nezamestnanosť ďalej znižovala a v roku 2022 klesla na 6,1 %. Podiel dlhodobo nezamestnaných je však naďalej vysoký na úrovni 67,6 % z celkového počtu nezamestnaných, pričom väčšinou ide o marginalizované rómske komunity na východnom Slovensku.

Vysoké ceny energií a potravín poháňajú inflačné tlaky. Spolu s pretrvávajúcimi prekážkami na strane ponuky, ktoré zvyšujú ceny tovarov, je hospodárstvo vystavené nepriaznivému nákladovému šoku. V roku 2022 inflácia HICP vyskočila na 12,1 %, pričom sa očakáva, že priemerná inflácia v rokoch 2022 a 2023 zostane na úrovni 10 %. Nominálne mzdy sa v roku 2022 zvýšili o 7,7 % a očakáva sa, že v období 2023-24 vzrastú o 7 až 9 %. V dôsledku toho disponibilné príjmy domácností strácajú kúpnu silu.

Výdavky súvisiace s pandémiou a vojnou zhoršili stav verejných financií. Vládný deficit sa prehýbil z 1,2 % HDP v roku 2019 na 5.4 % v roku 2021. Zároveň hrubý všeobecný dlh vlády vyskočil na 61 % HDP. Očakáva sa, že fiškálne rezervy sa obnovia, keď sa hospodárstvo dostane na cestu stabilného rastu. Zvýšený prílev finančných prostriedkov EÚ vrátane prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF), ktoré sa majú vyplácať do konca roka 2026, pomôže p ochrániť investície podporujúce rast v čase fiškálnej konsolidácie.

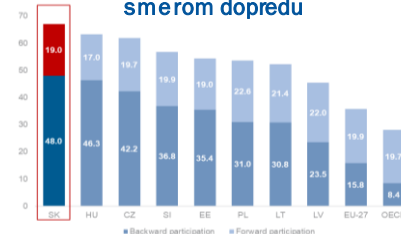
2. Hospodársky kontext

2.2. Kľúčové výzvy pri prechode (I/II)

Konkurencieschopnosť
(6,63)

- Napriek tomu, že je slovenské hospodárstvo vysoko integrované do globálnych hodnotových reťazcov, zakladá sa na menej konkurenčných MSP. Pridaná hodnota slovenských mikropodnikov je v priemere nižšia ako v iných krajinách CEB, kým stredne veľké firmy v oblasti výroby motorových vozidiel vykazujú vysoký výkon. .
- Dovážané vstupy predstavujú takmer polovicu celkového vývozu, no chýba hĺbková integrácia smerom dopredu. Len 19 % vývozu sa predáva do tretích krajín na ďalšiu vývoznú výrobu (pozri tabuľku nižšie).
- Príspevok k rastu celkovej produktivity faktorov je tmený, do určitej miery v dôsledku nedostatočných investícií do výskumu a vývoja a pomalého zavádzania digitálnych technológií vo firmách. Výdavky spoločností na výskum a vývoj v roku 2020 predstavovali 0,49 % HDP, čo je pod priemerom EÚ na úrovni 1,5 %.
- Obehové využitie materiálov je len na úrovni polovice priemeru EÚ (6,4 % vs. 12,8 % v roku 2020).

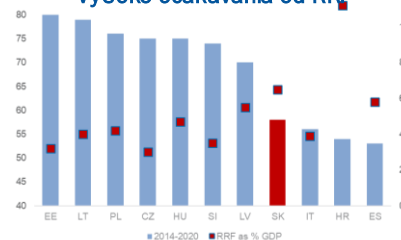
Dovážané vstupy predstavujú takmer polovicu celkového vývozu. Chýba integrácia smerom dopredu

Správa
(6,32)

- Administratívne kapacity, najmä na lokálnej úrovni, neboli dostatočné na to, aby sa posilnilo čerpanie európskych fondov. Plánované investície z RRF predstavujú približne 6,5 % HDP krajiny z roku 2021, no nízka miera čerpania prostriedkov z EŠIF na roky 2014 - 2020 podkopáva vysoké očakávania (pozri graf nižšie).
- Slovenská republika zaostáva v celkovej vyspelosti využívania IKT vo verejnom sektore, pričom niektoré základné online služby verejnej správy stále úplne chýbajú.
- Rýchlosť verejného obstarávania sa vďaka prebiehajúcim reformám zlepšuje, ale kritériá kvality sa stále používajú zriedkavo. V roku 2020 bolo približne 94 % zákaziek udelených len na základe najnižšej ceny.
- Z hľadiska správy a riadenia spoločností, štruktúry a fungovania správnych rád a práv akcionárov sú podľa hodnotenia EBOR horšie ako priemer krajín CEB

Nízka miera čerpania financií z EŠIF v minulosti môže prekaziť vysoké očakávania od RRF

Ekológia
(7,07)

- Výzvy vyplývajúce z postupného vyradovania odvetví priemyslu náročných na emisie CO2 sa týkajú troch slovenských regiónov. Ide o Trenčín, Košice a Banskú Bystricu (pozri mapu nižšie), ktoré majú získať podporu z Fondu pre spravodlivú transformáciu (JTF).
- Informovanosť spoločností o dopade poveternostných podmienok sa zvyšuje. V priemere 27 % firiem v Slovenskej republike investovalo do riešenia dopadu zmien klímy, čo je menej ako v celej EÚ (43 %). Podľa investičného prieskumu EIB (2021) veľké firmy investujú viac.
- Priemerná ročná koncentrácia tuhých častíc PM2,5 v krajine je takmer dvakrát vyššia ako odporúčané maximum a WHO ju považuje za stredne nebezpečnú. K nízkej kvalite ovzdušia vo veľkej miere prispieva výroba energie, vykurovanie domácností, výrobný priemysel, potravinársky priemysel a emisie z motorových vozidiel.
- Nakladanie s komunálnym odpadom je naďalej problematické, pričom miera skládkovania komunálneho odpadu je výrazne nad úrovňou EÚ.

Regióny čelia výzvam vyplývajúcim z postupného vyradovania odvetví priemyslu náročných na emisie CO2

2. Hospodársky kontext

2.2. Kľúčové výzvy pri prechode (II/II)

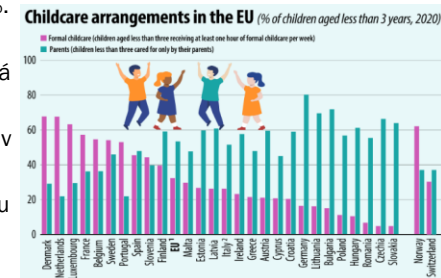

European Bank
for Reconstruction and Development

Inklúzia (6,45)

- **Dostupnosť nájomného a sociálneho bývania zostáva kľúčovou výzvou pri riešení sociálneho vylúčenia.** Podiel ľudí žijúcich v domácnostiach, ktoré si bývanie prenajímajú, bol v Slovenskej republike 7,7 %, čo je menej ako priemer EÚ na úrovni 30 %. Podiel domácností žijúcich v nájomných bytoch vo vlastníctve verejného sektora (1,6 %) je nižší ako priemer EÚ (10,8 %).
- **Rozdiel v zamestnanosti mužov a žien sa približuje priemeru EÚ, no je výrazne vyšší u žien v plodnom veku,** čo zodpovedá obmedzenému využívaniu a dostupnosti formálnej starostlivosti o deti do 3 rokov (pozri graf).
- **Trh so sociálnymi dlhopismi sa ešte len vytvára.** Podľa štúdie EBOR z roku 2021 majú tieto nástroje kapitálového trhu v Slovenskej republike v krátkodobom až strednodobom horizonte vysoký potenciál.
- **Hoci sa digitálne zručnosti zlepšujú, stále pretrvávajú nedostatky v základných a odborných zručnostiach.** Tieto prekážky môžu sťažovať zmenu zamestnania.
- **Nezamestnanosť mladých je jedna z najvyšších v regióne CEB.** Podľa odhadov MOP bola v roku 2022 na úrovni 19,3 %.

Využitie a dostupnosť formálnej starostlivosti o deti do 3 rokov sú naďalej obmedzené

Integrácia (7,25)

- **Nerovnomerná koncentrácia dopravnej infraštruktúry** prilákala viac investícií do západnej časti krajiny a obmedzila priaznivejší regionálny rozvoj.
- **Je potrebné vybudovať ďalšie logistické centrá, terminály a sklady.** Orientácia Slovenskej republiky na priemysel a jej geografická poloha, najmä v súvislosti s budúcim úsilím o obnovu Ukrajiny, tieto potreby zvýrazňujú.
- **Podiel domácností s prístupom k pevným sieťam s veľmi vysokou kapacitou sa zvyšuje, no zostáva pod priemerom EÚ.** To sa odráža v tom, že digitálna transformácia je v centre pozornosti slovenského RRF (21 % z celkového rozpočtu).

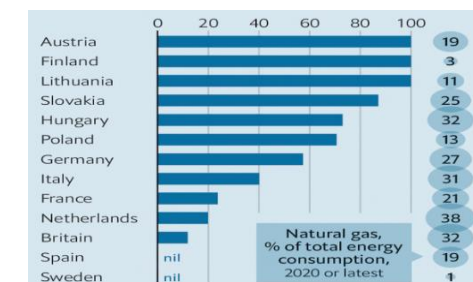
Nerovnomerne rozložená dopravná infraštruktúra, napr. diaľnice, obmedzuje priaznivejší regionálny rozvoj

Odolnosť (7,98)

- **Je potrebné zlepšiť energetickú bezpečnosť prostredníctvom väčších úspor energie v priemysle a v sektore vykurovania domácností, rýchlejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a zníženia závislosti od dovozu fosílnych palív.** Jadrové palivo a ropa sa dodávajú z Ruska, v roku 2020 na úrovni 100 %. Podiel zemného plynu v energetickom mixe je 25 %, pričom väčšina sa dováža z Ruska (85 %) (pozri graf nižšie).
- **Miestne kapitálové trhy sú naďalej plytké a alternatívne zdroje financovania sa dostatočne nevyužívajú.** Slabšia úloha kapitálových trhov sa odráža vo finančných aktívach domácností, ktoré sú prevažne uložené v bankách.
- **Na trhu súkromného kapitálu chýbajú skúsení generálni partneri, ktorí by prilákali investorov.** Miestne MSP, ktoré sú silne prepojené s veľkými automobilkami, nemajú záujem o diverzifikáciu financovania.
- **Hoci je krajina dobre zapojená do globálnych hodnotových reťazcov, je do veľkej miery závislá od automobilového priemyslu a odolnosť voči vonkajším šokom zostáva naďalej výzvou,** a to aj v dôsledku nedostatku materiálov.

Podiel zemného plynu v energetickom mixe je 25 %, pričom väčšina sa dováža z Ruska (85 %)

Zdroje: Eurostat, The Economist, Eurostat, Rystad. Poznámka: Dovoz plynu z Ruska, % z celku, 2021. Národná diaľničná spoločnosť (2022).

3. Priority vlády a zapojenie dotknutých subjektov

3.1 Priority vládných reforiem

- **Národný program reforiem Slovenskej republiky na rok 2022 orientuje reformné úsilie vlády na kľúčové štrukturálne oblasti.** Pokiaľ ide o hospodársky rast, najväčšie výzvy sa týkajú vzdelávania, trhu práce, efektívnosti verejnej správy a inovačného potenciálu krajiny. Z pohľadu kvality života sa výzvy týkajú bývania, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a zručností. Tieto výzvy sú do značnej miery riešené opatreniami navrhnutými v Pláne na podporu obnovy a odolnosti (RRP) Slovenska:
- Pandémia COVID-19 zvýraznila slabú odolnosť zdravotníctva, ktorú ešte zhoršil nedostatok zdravotníckeho personálu a slabá zdravotnícka infraštruktúra. Vojna na Ukrajine ukázala potrebu urýchlenej transformácie na zelenú ekonomiku, ktorá by mala riešiť problém energetickej závislosti od Ruska, najmä pokiaľ ide o plyn.
- Hlavné výzvy zelenej transformácie sa týkajú zlepšenia kvality ovzdušia, podpory obnoviteľných zdrojov energie a obehového hospodárstva, dekarbonizácie priemyslu, zníženia spotreby energie a vykonávania opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy vrátane ochrany a obnovy ekosystémov.
- Očakáva sa, že verejné politiky sa zamerajú na podporu digitalizácie dobudovaním infraštruktúry v oblastiach, ktoré nie sú pokryté trhom, zlepšovaním digitálnych zručností, budovaním efektívnej elektronickej verejnej správy poskytujúcej kvalitné služby orientované na občanov a podniky.
- Vzdelávací systém si vyžaduje zlepšenie na všetkých úrovniach, najmä je potrebné posilniť poskytovanie zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku.
- V záujme lepšej integrácie utečencov z Ukrajiny chce vláda uľahčiť podmienky prístupu na trh práce, posilniť riešenia v oblasti bývania, zabezpečiť prístup k zdravotnému poisteniu a zapísať deti do systému formálneho vzdelávania.
- Cieľom prijatia Bytovej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 spolu s akčným plánom je zlepšiť fyzickú a cenovú dostupnosť bývania a jeho kvalitu.

3.2 Reformné oblasti EBOR všeobecne dohodnuté s úradmi

- Zintenzívniť podporu zelenej transformácie a dekarbonizácie prostredníctvom investícií do kapacít obnoviteľných zdrojov energie, opatrení v oblasti energetickej účinnosti a udržateľnosti budov.
- Pokračovať v podpore rozvoja kapitálového trhu, a to aj prostredníctvom zavádzania inovatívnych a životaschopných finančných nástrojov (napr. ekologické dlhopisy, udržateľné dlhopisy a dlhopisy viazané na kľúčové ukazovatele výkonnosti).
- Preskúmať možnosti vyváženia veľkej závislosti na automobilovom sektore prostredníctvom priemyselných a technologických investícií v iných oblastiach so zameraním na digitalizáciu a zvyšovanie zručností s cieľom posilniť diverzifikáciu a podnikanie.
- Snaha o spoluprácu s miestnymi úradmi v oblastiach, ktoré si vyžadujú zásadnú podporu, ako je napríklad odpadové hospodárstvo.

3.3 Kľúčové správy od občianskej spoločnosti pre EBOR

- Organizácie občianskej spoločnosti (CSO) podporili prioritu stratégie, ktorou je urýchlenie zelenej transformácie a podpora odolnejšieho hospodárstva. Predovšetkým naznačili, že geotermálna energia a čistá vodná energia majú v krajine vysoký potenciál a mohli by byť oblasťami, v ktorých by Banka mohla rozšíriť svoje aktivity. Vyzvali EBOR, aby sa odklonila od fosílnych palív a investovala do obnoviteľných zdrojov energie.
- CSO privítali cieľ zlepšiť energetickú účinnosť a efektívnosť využívania zdrojov a navrhli, aby sa plánovanie v oblasti pozitívnej energetickej bilancie rozšírilo a aby ho Banka podporila pri vypracovaní nových integrovaných stratégií s cieľom riešiť transformáciu mestského energetického systému smerom k nízkouhlíkovým mestám.
- CSO uvítali cieľ banky podporiť odolnejšie, rôznorodejšie a inkluzívnejšie hospodárstvo, pričom zdôraznili význam ďalšej integrácie ukrajinských utečencov, žien a iných zraniteľných skupín do hospodárstva. CSO zdôraznili potrebu dlhodobej komunálnej politiky na podporu týchto skupín, ako aj na podporu kvalitného vzdelávania a zdravotnej starostlivosti

4. Definovanie priorít stratégie pre Slovenskú republiku

Čo treba zmeniť? (Diagnostika krajiny)	Dá sa to zmeniť? (Politická ekonomika)	Čo môže spraviť Banka? (Inštitučné možnosti)	Strategické priority (2023-2028) Čo chceme vidieť v roku 2028
<ul style="list-style-type: none"> Hospodárstvo výrazne ovplyvnili výpadky v dodávateľských reťazcoch spôsobené krízou vyvolanou pandémiou COVID-19 a vojnou na Ukrajine. Vysoká energetická náročnosť a závislosť od Ruska (85 % dovozu plynu, 100 % jadrového paliva a ropy). Je potrebné zlepšiť pridanú hodnotu mikropodnikov a malých a stredných podnikov (tvoria 99 % podnikov a zamestnávajú 43 % obyvateľstva, ale na pridanej hodnote sa podieľajú len 23 percentami). Plytké miestne kapitálové trhy a alternatívne zdroje financovania. Podiel súkromného kapitálu na HDP je 0,04 %, jeden z najnižších v EÚ (dolná štvorka). Nízky podiel obnoviteľných zdrojov na výrobe elektriny (22 %), výrazne nevyužitý potenciál veternej energie. Emisná intenzita hospodárstva je 0,2 kg na 1 USD HDP (PPP), čo je dvojnásobok priemeru EÚ. Priemysel je zodpovedný za 37 % emisií skleníkových plynov, najmä oceliarsky a automobilový priemysel sú uhlíkové náročné. Napriek nedávnym zlepšeniam je miera recyklácie komunálneho odpadu na úrovni 38 %, čo je pod priemerom EÚ. Štruktúra financovania bankového sektora sa mení, pričom pomer úverov ku vkladom dosiahol v 4. štvrtroku 2022 109 %. 	<ul style="list-style-type: none"> Naliehavosť riešenia energetickej závislosti od Ruska, najmä po spustení plynového prepojenia s Poľskom). Kľúčovou témou RRP je energetická odolnosť - 6,3 miliardy EUR v grantoch na investície do energetickej účinnosti, elektromobility, inovácií a digitalizácie MSP. Vláda plánuje ukončiť podporu ťažby uhlia a ukončiť výrobu elektriny z uhlia do konca roka 2023. Vláda plánuje dekarbonizovať oceliarsky závod U.S Steel Košice, najväčší integrovaný oceliarsky závod v strednej Európe Národný energetický a klimatický plán (NECP) vyzýva na prijatie opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti v budovách, verejnom sektore, priemysle a doprave. Slovenská republika si kladie za cieľ dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050, pričom do roku 2030 chce znížiť emisie zahrnuté do systému obchodovania s emisiami (ETS) a prispieť k cieľu EÚ, tj. redukcii o 62%, tiež znížením sektorových emisií o 22,7%. Cieľom NECP je zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie v spotrebe elektriny na 29,5 % do roku 2030. Stimuly na výrobu a predaj elektromobilov zdôrazňujú prioritu prechodu na elektromobilitu. Keďže kapitálový trh zostáva plytký, nepretržitá prítomnosť EBOR v transakciách s dlhovým kapitálom, ako sú kryté dlhopisy a dlhopisy schopné záchran z vnútorných zdrojov, môže účinne vyplniť medzeru vo financovaní, a tým umožniť úspešný postup zisťovania predbežného dopytu. Prebiehajúce vládne programy v oblasti odpadového hospodárstva a predchádzania vzniku odpadu, okrem cieľa 60 % miery recyklácie komunálneho odpadu do roku 2030, podporujú prechod na obehové hospodárstvo. 	<ul style="list-style-type: none"> Špecializované rámce na reakciu na obnovu v krízových situáciách. Skúsenosti s podporou regulačných orgánov a inštitúcií pri riadení environmentálnych, sociálnych a riadiacich štandardov (ESG) a dobrého riadenia podnikovej klímy. Špecializovaný tím EBOR, ktorý realizuje prístup Banky k transformácii na zelenú ekonomiku (GET). Dosiahnuté výsledky v oblasti riešenia dopytu po energetickej účinnosti a obnoviteľných zdrojoch energie prostredníctvom zavádzania tradičných a inovatívnych finančných produktov a poradenstva klientom v oblasti ekologických technológií/postupov vrátane renovácie budov, fotovoltaike inštalácie pre verejnú infraštruktúru a malé a stredné podniky. Uplatniteľné nástroje a skúsenosti rozvíjajúce bankový sektor a kapitálové trhy prostredníctvom politického poradenstva, zavádzania inovatívnych finančných produktov v regióne a podpory súkromného rizikového kapitálu (PE/VC). Skúsenosti, ktoré pomôžu nádejným podnikom pri zabezpečovaní alternatívnych zdrojov financovania. Inštitucionálne know-how na rozvoj finančne a environmentálne udržateľnej komunálnej infraštruktúry vrátane odpadových služieb a inovatívnych riešení financovania infraštruktúry vrátane infraštruktúrnych dlhopisov a PPP. 	<p>Zrýchlenie zelenej transformácie a podpora odolnejšieho hospodárstva</p> <ul style="list-style-type: none"> Posilniť odolnosť finančného sektora s cieľom viesť transformáciu na zelené, nízkouhlíkové a klimaticky odolné hospodárstvo Zlepšiť energetickú účinnosť a efektívnosť zdrojov/Dekarbonizácia hospodárstva Podporiť odolnejšie, rôznorodejšie a inkluzívne hospodárstvo

5. Rámec činností a výsledkov (1/2)

Priorita 1 Zrýchlenie zelenej transformácie a podpora odolnejšieho hospodárstva

Kľúčové ciele	Činnosti	Sledovacie ukazovatele (Výstupy)
<p>Posilnenie odolnosti finančného sektora s cieľom viesť prechod na zelené, nízkouhlíkové a klimaticky odolné hospodárstvo</p>	<ul style="list-style-type: none"> Podpora vydávania nástrojov kapitálového trhu (napr. MREL, kryté dlhopisy) a rozšírenie ponuky produktov (napr. štruktúrované financovanie, okrem iného vrátane ABS, RMBS, CB, SS, produktov s rozdelením rizika) s cieľom zvýšiť odolnosť miestnych bánk, optimalizovať ich štruktúru financovania, diverzifikovať zdroje pasív a podporiť financovanie zelených projektov. Budovať kapacity finančných inštitúcií na zosúladenie ich financovania s cieľmi Parížskej dohody a zlepšenie riadenia klimatických rizík v rámci ich portfólia. Spolupracovať s regulačnými orgánmi na podpore informovanosti finančných inštitúcií o klimatických rizikách, transparentnosti a zverejňovaní informácií. Podporovať rozvoj zelených kapitálových trhov. Propagovať zelené/udržateľné dlhopisy a investovať do nich. Preskúmať spoluprácu s miestnymi finančnými inštitúciami prostredníctvom rôznych finančných produktov (napr. finančných nástrojov pre zelené hospodárstvo; InvestEU) s cieľom financovať nízkouhlíkový rast prostredníctvom podpory podnikov pri znižovaní emisií a prispôbovaní obchodných činností a prostredníctvom financovania energetickej účinnosti a zlepšenia udržateľnosti budov. 	<ul style="list-style-type: none"> Objem uľahčených transakcií na kapitálovom trhu Zlepšené praktiky klienta Počet pôžičiek poskytnutých partnerskými finančnými inštitúciami
<p>Zlepšiť energetickú účinnosť a efektívnosť zdrojov / Dekarbonizácia hospodárstva</p>	<ul style="list-style-type: none"> Podporiť vypracovanie Stratégie nízkouhlíkového rozvoja a implementáciu Národného energetického a klimatického plánu. Pomáhať pri zmene energetického mixu prostredníctvom investícií do prechodu na zelené hospodárstvo vrátane financovania výroby a dodávok čistej a účinnej energie, OZE, skladovania energie, činností v oblasti spravodlivej transformácie a prostredníctvom neustáleho monitorovania inovačného technologického a bezpečnostného vývoja v oblasti jadrovej energie pre cenovo dostupné, bezpečné a udržateľné dodávky energie v súlade s novou stratégiou EBOR pre energetický sektor. Financovať projekty, ktoré pomáhajú znižovať energetickú náročnosť a podporujú dodržiavanie nových noriem a environmentálnych právnych predpisov. Zvážiť financovanie znižovania množstva odpadu a zlepšenia odpadového hospodárstva (napr. recykláciou) a podporovať obchodné modely obehového hospodárstva. Podporiť úsilie o dekarbonizáciu vykurovania a ekologickej dopravy. Podporiť projekty na zníženie spotreby energie a emisií skleníkových plynov v budovách. Zvážiť podporu technológií geotermálnej energie Financovať inovatívne riešenia zelenej infraštruktúry (napr. elektromobilitu), udržateľný rozvoj a obnovu miest, potenciálne aj prostredníctvom Zelených miest. 	<ul style="list-style-type: none"> Primárna ušetrená energia (GJ/r.) Nainštalované kapacity obnoviteľnej energie (MW) Objem znížených/predídnych emisií CO2 (tona/rok)

5. Rámec činností a výsledkov (2/2)

Priorita 1 Zrýchlenie zelenej transformácie a podpora odolnejšieho hospodárstva

Kľúčové ciele	Činnosti	Sledovacie ukazovatele (Výstupy)
Podporiť odolnejšie, rôznorodejšie a inkluzívne hospodárstvo	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračovať vo vývoji a zavádzaní kapitálových, dlhových a rizikových produktov, a to aj prostredníctvom rastového kapitálu a súkromného kapitálu, s cieľom podporiť zvýšenie produktivity vedúce k lepšej konkurencieschopnosti a vyššej odolnosti. Preskúmať možnosti VCIP a spolupracovať miestnymi fondmi. Podporovať inovácie a zavádzanie moderných technológií s cieľom lepšie reagovať na šoky (napr. vojny, pandémie) so zameraním na oblasti doplnkovosti, okrem iného vrátane digitalizácie a zvyšovania kvalifikácie. Preskúmať potenciálne aktivity na riešenie otázok začlenenia a riadenia. • Zamerať sa na podporu rozvoja kapitálového trhu a rozširovanie základne investorov a emitentov prostredníctvom financovania a zavádzania nových nástrojov (napr. ekologické dlhopisy viazané na udržateľnosť vo všetkých sektoroch, realitné investičné trusty, atď.). Preskúmať možnosti podpory a investovania do IPO a PPP, ako aj príležitostí pôžičiek vďaka InvestEU. • Podporiť priemyselné a technologické investície s cieľom vyvážiť koncentráciu investícií v automobilovom sektore.	<ul style="list-style-type: none"> • Počet príjemcov, ktorých sa podarilo osloviť prostredníctvom propagácie alebo výmeny poznatkov • Klient vstupuje na medzinárodný trh alebo rozširuje svoje aktivity na ňom • Klient vstupuje na domáci trh alebo rozširuje svoje aktivity na ňom

6. Mapovanie doplnkovosti medzinárodných partnerov v oblastiach podnikania EBOR

Oblasti podnikania EBOR

		Sektory								Prierezové témy				
		priemysel, obchod a pôdohospodárstvo					Udržateľná infraštruktúra		FI		Strategické iniciatívy			
Indikatívne priemerné ročné investície/ granty (mil. eur, 2018-2022)		Pôdohospodárstvo	výroba a služby	Nehnuteľnosti a cestovný ruch	Technológie, médiá, telekomunikácie	Prírodné zdroje	Energetika	Infraštruktúra	Bankovníctvo	Nebankové FI	Zelená ekonomika	Inklúzia a rodová rovnosť	Miestne menové a kapitálové trhy	Malé podniky
		EÚ*	2 117	€P	€P			€P	€P	€P	€P	€P	€P	
EIB	253		€		€		€	€	€	€	€			€
CEB	184							€P			€P			€
EIF	103													€
EBRD	101		€	€			€P	€P	€P		€P		€	€

€ Oblasť významného investovania   ● Zameranie najmä na súkromný sektor

P Oblasť významného politického dialógu   ○ Zameranie najmä na verejný sektor

Poznámka: Mapovanie aktivity IFI na základe verejne dostupných informácií. Za významné investície IFI sú pokladané také, ktoré tvoria viac ako 5 % investícií podpísaných po r. 2018
*Vypočítané na základe príspevkov EÚ do rozpočtu Slovenska v období 2014 - 2020 a 2021 - 2027.

Potenciálne oblasti spolupráce

Ekológia

- Pokračovať v úzkej spolupráci s EÚ v oblasti efektívnejšieho využívania energie a zdrojov, ako aj ekologických investícií s využitím záruk InvestEU a dohôd o rozdelení rizika.

Konkurencieschopnosť

- Skúmanie príležitostí podpory firemného sektora prostredníctvom spolufinancovania s EIB a spolufinancovania kapitálových fondov s EIF

Odolnosť

- Spolupráca na štruktúrovaní a implementácii inovatívnych a životaschopných finančných nástrojov využitím nástrojov Next Generation EU s cieľom spomaliť dopad vojny na Ukrajinu a rastúcich inflačných tlakov.

7. Riziká pri realizácii a environmentálne a sociálne dopady

Riziká realizácie stratégie	Pravdepodobnosť	Vplyv	Environmentálne a sociálne dopady
<ul style="list-style-type: none"> Makroekonomické riziká, okrem iného v dôsledku vyššej inflácie, rastúcich cien energií a pokračujúceho narušenia hraníc a dodávateľských reťazcov v dôsledku ruskej vojny na Ukrajine, by mohli narušiť makroekonomickú stabilitu a dlhodobjšie investície. 			<ul style="list-style-type: none"> Posúdenie a riadenie EaS dopadov: Zabezpečiť, aby sa priame, nepriame a kumulatívne EaS dopady projektov (vrátane rodových dopadov) náležite posúdili, predišlo sa im a zmiernili sa. Pri regulácii EaS rizík a dopadov môže byť potrebná podpora TC a strategické hodnotenie, ako aj podpora klientov z verejného sektora pri zavádzaní a monitorovaní systémov riadenia EaS a riadenia dodávateľov podľa noriem EÚ a medzinárodných noriem.
<ul style="list-style-type: none"> Nestabilita investičného prostredia s častými zmenami vo vláde v posledných rokoch môže odrádzať zahraničné investície. 			<ul style="list-style-type: none"> Pracovná sila a pracovné podmienky: Zabezpečiť, aby postupy klientov boli v súlade s PR2 EBOR, najmä pokiaľ ide o mzdy, výhody, pracovné podmienky, boj proti diskriminácii a podporu rovnakých príležitostí pre ženy a mladých. – Zabezpečenie prevencie rizík spojených s rodovo podmieneným násilím a obťažovaním a nútenou prácou u dodávateľov a v dodávateľskom reťazci prostredníctvom vypracovania a vykonávania vhodných politík a mechanizmov reakcie s dôrazom na zraniteľné skupiny, neformálnych pracovníkov a utečencov.
<ul style="list-style-type: none"> Zmena štruktúry financovania bankového sektora s klesajúcou schopnosťou miestnych bánk financovať rast úverov prostredníctvom stabilných vkladov. Zvýšenie nákladov na dlhodobé trhové financovanie bankového sektora by mohlo mať vplyv na náklady na úvery pre reálnu ekonomiku. 			<ul style="list-style-type: none"> Efektívnosť zdrojov a prevencia pred znečistením a jeho riadenie: Podpora projektov v oblasti vodného hospodárstva a odpadových vôd. Prioritou by malo byť udržateľné odpadové hospodárstvo a ďalšie investície, ktoré podporujú obehové hospodárstvo a efektívne využívanie zdrojov, zabraňujú znečisťovaniu životného prostredia a podporujú spravodlivý prechod na nízko-uhlíkové klimaticky odolné hospodárstvo.
<ul style="list-style-type: none"> Zhoršujúca sa finančná situácia niektorých firiem a domácností môže zvýšiť riziko nárastu nesplácaných úverov. 			<ul style="list-style-type: none"> Zdravie a bezpečnosť: Usilovať sa o zlepšenie noriem bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a v komunite vo všetkých sektoroch a riešiť otázky bezpečnosti. Na zlepšenie noriem a zvýšenie povedomia môžu byť potrebné finančné prostriedky TC a zapojenie zainteresovaných strán v oblasti cestnej, dopravnej a elektrickej bezpečnosti. Nadobúdanie pozemkov, nedobrovoľné presídlenie a hospodárske vysídlenie: Zabezpečiť, aby každý projekt, ktorý si vyžaduje získanie pôdy a presídlenie, spĺňal požiadavky Banky s osobitným dôrazom na zachovanie živobytia zraniteľných skupín (napr. rómskych komún, neformálnych užívateľov pôdy a utečencov). Zachovanie biodiverzity a udržateľná správa živých prírodných zdrojov: Podporovať klientov pri hodnotení s cieľom zabezpečiť ochranu druhov a biotopov dôležitých z hľadiska ochrany a udržateľné riadenie ekosystémových služieb a prírodného kapitálu. Na podporu týchto činností alebo na vykonávanie činností súvisiacich s prírodou a podávanie správ môžu byť potrebné finančné prostriedky TC. Kultúrne dedičstvo: Spolupracovať s klientmi, aby sa zabezpečilo vhodné posúdenie stavebných projektov s cieľom identifikovať vplyvy, konzultovať s kľúčovými zainteresovanými stranami a zachovať kultúrne dedičstvo. Finanční sprostredkovatelia: Zabezpečiť, že FI partneri majú primerané EaS kapacity a zavedené postupy na riadenie rizika so zameraním na účasť na kapitálovom trhu. Zapojenie partnerov: Podporovať klientov pri zabezpečovaní zmysluplného zapojenia, zverejňovania informácií o projekte a inkluzívnych konzultácií spolu s účinným mechanizmom riešenia sťažností počas celého životného cyklu projektu.

Vysoké Stredné Nízke

8. Hodnotenie partnerstiev s donormi

Zhodnotenie potreby grantov na obdobie novej stratégie pre krajinu

Na dosiahnutie strategických cieľov stratégie krajiny budú potrebné finančné prostriedky od donorov, napríklad:

- Granty a záruky na zvládnutie následkov vojny na Ukrajine, najmä v oblasti energetiky
- Granty kapitálových výdavkov na podporu investícií do obnoviteľných zdrojov energie a diverzifikácie zdrojov energie, ako aj politická a poradenská podpora na vytvorenie priaznivého regulačného prostredia
- Stimuly pre súkromné spoločnosti na podporu dekarbonizácie priemyslu, najmä automobilového
- Zaviesť nové nástroje a právne reformy na podporu rozvoja miestneho kapitálového trhu, rozšíriť a diverzifikovať zdroje financovania
- Zaviesť nástroje na zdieľanie rizika a (kvázi) kapitálové nástroje v kombinácii s rozšírenými úvermi a nepriamym financovaním s cieľom posilniť konkurencieschopnosť MSP

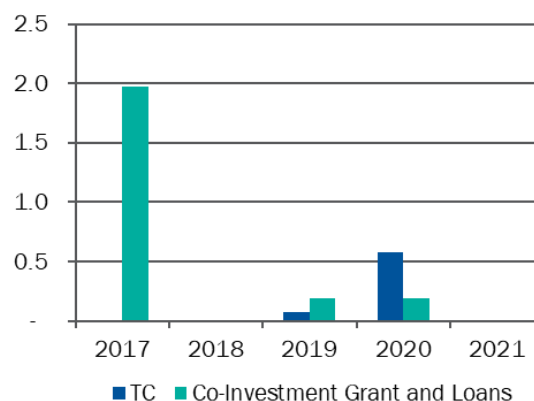
Potenciálne zdroje prostriedkov donorov

- Zásadným zdrojom financovania môže byť **EÚ**. V rámci viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 - 2027 sú k dispozícii príležitosti na:
  - Využívanie záruk EÚ a technickej pomoci v rámci programu InvestEU, ktoré EBOR plánuje začať poskytovať slovenským podnikom a do určitej miery aj domácnostiam v decembri so zameraním na ekologické a digitálne technológie.
  - Spolufinancovanie spolu s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti v zelenej a digitálnej oblasti vrátane riadenia súvisiacich grantov TC a/alebo CAPEX pre komunálnych klientov alebo pre programy efektívneho využívania zdrojov s finančnými sprostredkovateľmi Prebieha predloženie memoranda o porozumení.
  - Financovanie iniciatív na podporu výskumu, inovácií v oblasti adaptácie na zmenu klímy, klimaticky neutrálnych a inteligentných miest v rámci programu HORIZONT EURÓPA
- Slovenská republika je ako ATC najväčším **bilaterálnym prispievateľom**, najmä prostredníctvom grantov na podporu investícií a politických aktivít.

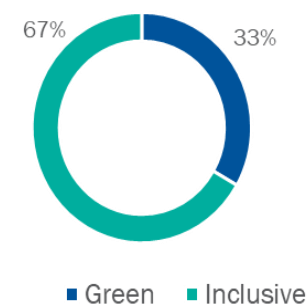
Vybrané ukazovatele dostupnosti

	Regionálna percentilová pozícia EBOR ¹	
HDP na obyvateľa (PPP, akt. \$) ²	33,010	75.
Krajina ODA	Nie	N/A

Financovanie donormi počas poslednej stratégie (v mil. EUR)⁴

Využitie grantov 2020-21⁵

1. Jednoduché percentilové poradie uvádzané ako podiel ekonomík EBOR uvedených pod Slovenskou republikou; 2. Zdroj: WDI (2020 alebo najneskorší možný rok); 3. Zdroj: OECD (2019); 4. 2017-2021 TC údaje sa zakladajú na vyčlenení na úrovni projektu. Výška spoluinvestičného grantu závisí od počtu podpisov klientov; 5. Na základe primárnej transformačnej sily grantov vyčlenených (pre granty TC) alebo podpísaných s klientmi (pre spoluinvestičné granty) v rokoch 2020 a 2021

Príloha

European Bank
for Reconstruction and Development

PUBLIC

Príloha 1 - Politické zhodnotenie v kontexte článku 1 (1/3)

Závazok Slovenskej republiky dodržiavať a uplatňovať zásady stanovené v článku 1 Dohody o založení Banky pokračoval aj v období po prijatí predchádzajúcej stratégie. Ústavný a legislatívny rámec pre pluralitnú parlamentnú demokraciu je vytvorený. Prerozdelenie moci, kontrola a rovnováha v politickom systéme a záruky ľudských práv a základných slobôd sú vo veľkej miere v súlade s medzinárodnými a európskymi normami. Média sú pluralitné a konkurencieschopné a občianska spoločnosť funguje nezávisle. Volby sa konajú spôsobom, ktorý OBSE považuje za do veľkej miery slobodný, spravodlivý a súťaživý. Slovenská republika je členom Európskej únie (EÚ) od roku 2004.

Slovenská republika dosiahla v období od poslednej stratégie ďalší pokrok v demokratickej transformácii, hoci niektoré výzvy v oblasti politickej účasti žien a v súvislosti s vnímaním nezávislosti súdnictva verejnou pretrvávajú.

Slobodné voľby a reprezentatívna vláda

Slovenská republika je parlamentnou republikou s viacerými politickými stranami, rozdelením moci a fungujúcim a stabilným systémom demokratickej kontroly a rovnováhy, ktorý je zakotvený v ústave a v praxi sa dodržiava. Hlavou štátu je prezident, volený priamo občanmi, má však obmedzené právomoci. Väčšinu výkonnej moci má predseda vlády a sú zavedené demokratické postupy legislatívneho dohľadu.

Existuje právny rámec pre pravidelné demokratické voľby. Parlamentné a prezidentské voľby v Slovenskej republike sú konkurenčné a voliči majú širokú škálu politických alternatív. V poslednom volebnom cykle zároveň Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) vyjadrila znepokojenie v súvislosti s predchádzajúcimi odporúčaniami, ktoré zatiaľ neboli zohľadnené a ktoré súviseli s riešením volebných sporov, financovania kampane a existujúceho zákazu predvolebných prieskumov verejnej mienky.¹ Okrem toho OBSE uviedla, že viacero zmien bolo prijatých menej ako rok pred voľbami, čo je v rozpore s medzinárodnými osvedčenými postupmi.²

1. OBSE/ODIHR: Slovenská republika parlamentné voľby február 2020 Konečná správa z misie hodnotenie volieb, 15. máj 2020, s. 16-17. 2. Ibid., s. 1.

Príloha 1 - Politické zhodnotenie v kontexte článku 1 (2/3)

Občianska spoločnosť, médiá a participácia

Slovenská republika má dynamickú a nezávislú občiansku spoločnosť. Organizácie občianskej spoločnosti však vyjadrili znepokojenie kvôli čoraz menšiemu občianskemu priestoru pre tých, ktorí obhajujú práva LGBTIQ komunity a práva žien a kvôli obmedzeným zdrojom dostupným pre prácu na týchto témach.³

Slovenskí občania môžu podľa zákona slobodne zakladať politické strany, čo sa v praxi dodržiava existenciou dobre organizovaných opozičných strán, ktoré môžu slobodne viesť kampaň.

Slovensko má nezávislé pluralistické médiá. V období od poslednej stratégie pre krajinu sa po vražde investigatívneho novinára v roku 2018 upozornilo na nedostatky v oblasti ochrany novinárov. Ústava zaručuje slobodu prejavu a právo na informácie. Hoci sa tieto práva vo všeobecnosti rešpektujú, problémom sú vysoké náhrady škody v občianskoprávných prípadoch urážky na cti a kriminalizácia ohovárania, ktorá je jednou z najprísnejších v Európskej únii. OBSE odporúča dekriminalizáciu ohovárania v Slovenskej republike a správa Európskej komisie o právnom štáte z roku 2022 vyjadruje znepokojenie nad tým, že navrhované právne predpisy zamerané na posilnenie ochrany novinárov a novely trestného zákona s cieľom znížiť tresty za ohováranie boli odložené.⁴

Právny štát a prístup k spravodlivosti

Ústava zaručuje všetkým občanom rovnosť pred zákonom a ustanovuje nezávislé súdnictvo. Právo na spravodlivý proces pre všetkých je zakotvené v ústave a zaručuje sa sloboda pred svojvoľným zatknutím a zadržaním. V období od poslednej stratégie dosiahla Slovenská republika postupný pokrok v zlepšovaní nezávislosti justičného systému, ako aj jeho efektívnosti a kvality. V roku 2021 začal fungovať nový Najvyšší správny súd, parlament schválil reformu súdnej mapy, zlepšila sa činnosť Súdnej rady a disciplinárne konanie proti sudcom a pripravuje sa novela, ktorá obmedzí právomoc generálneho prokurátora zrušiť rozhodnutia prokurátorov. Vnímaná nezávislosť súdov zo strany verejnosti je však naďalej nízka.⁵

V indexe vnímania korupcie organizácie Transparency International za rok 2021 je Slovenská republika na 56. mieste zo 180 posudzovaných krajín. Slovenská republika sa od indexu CPI 2020 posunula o štyri miesta nahor v dôsledku zlepšenia ochrany oznamovateľov. K zlepšeniam patrí zriadenie špecializovaného Úradu na ochranu oznamovateľov, zvýšená transparentnosť pri výbere vysokopostavených úradníkov a lepšia výkonnosť súdnictva a polície pri vyšetrovaní korupcie.⁶ Boj proti korupcii je politickou prioritou a prebieha úsilie o riešenie korupcie na vysokej úrovni, pričom niekoľko bývalých vysokopostavených úradníkov bolo obvinených z trestných činov súvisiacich s korupciou. Monitorovacie správy o boji proti korupcii, ako napríklad hodnotiacia správa GRECO za rok 2021, však ukazujú na to, že pokrok je stále pomalý a mnohé reformy sa ešte neuskutočnili.⁷

3. Európska komisia: Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii právneho štátu na Slovensku, 13. júl 2022, s. 23 4. OBSE/ODIHR: Slovenská republika parlamentné voľby február 2020 Konečná správa z misie hodnotenie volieb, 15. máj 2020, s. 13, a Európska komisia: Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii právneho štátu na Slovensku, 13. júl 2022, s. 3 5. Európska komisia: Správa o právnom štáte 2022 Kapitola o situácii právneho štátu na Slovensku, 13. júl 2022, s. 3 6. Transparency International (2021): Index vnímania korupcie 2021. 7. GRECO (2021): Správa o plnení požiadaviek piateho kola hodnotenia, Slovenská republika, september 2021. .

Príloha 1 - Politické zhodnotenie v kontexte článku 1 (3/3)

Občianske a politické práva

Občianske a politické práva, napríklad sloboda prejavu, právo na informácie, náboženská sloboda, sloboda svedomia, pohybu, združovania a vlastníctva súkromného majetku sú zaručené ústavou a v praxi sa dodržiavajú.

Ústava zaručuje práva národnostných menšín a volebná účasť národnostných menšín je chránená zákonom a v praxi podporovaná. Informačné materiály v rámci volebnej kampane sú k dispozícii v jazykoch menšín. V posledných voľbách sa mnohé politické strany aktívne uchádzali o hlasy menšín a zvýšilo sa úsilie o nomináciu menšinových kandidátov.⁸ Najväčšími menšinovými skupinami v Slovenskej republike sú Maďari a Rómovia, pričom každá z týchto skupín tvorí približne 8 % obyvateľstva.⁹ Maďarská menšina má dve etablované politické strany, ktoré zastupujú jej záujmy, avšak v posledných voľbách neexistovala žiadna kandidátna listina rómskej komunity.¹⁰ Hoci sa rómska menšina viac angažovala, úroveň politickej účasti zostala nízka.¹¹ Osoby so zdravotným postihnutím však čelia prekážkam pri politickej účasti. Právne nespôsobilé osoby vrátane osôb so zdravotným postihnutím sa nemôžu zaregistrovať ako politickí kandidáti, čo je v súčasnosti v rozpore s osvedčenými medzinárodnými normami.¹²

Hoci bola v roku 2019 po prvý raz za prezidenta zvolená žena, na zvýšenie účasti a zastúpenia žien v politickom procese by sa dalo urobiť viac. V správe Svetového ekonomického fóra o globálnych rodových rozdieloch za rok 2021 sa Slovenská republika umiestnila na celkovo 77. mieste z 156 krajín, no v kritériu politickej podpory sa umiestnila na 82. mieste.¹³ V súčasnosti neexistujú žiadne právne ani dobrovoľné osobitné opatrenia, ktoré by túto otázku riešili, a ženy v posledných voľbách predstavovali len 20 % kandidátov.¹⁴

Ústava Slovenskej republiky zaručuje občanom slobodu pred prenasledovaním, zavražďovaním a mučením a tieto slobody sa v praxi dodržiavajú.

8. OBSE/ODIHR: Slovenská republika parlamentné voľby február 2020 Konečná správa z misie hodnotenie volieb, 15. máj 2020, s. 2 a 15. 9. Percentá národnostnej maďarskej a rómskej menšiny v Slovenskej republike sa zakladajú na údajoch z oficiálneho sčítania obyvateľstva z roku 2021 a Atlasu rómskych komunít z roku 2019. 10. Rada Európy: Piata správa o implementácii Rámcového dohovoru na ochranu národnostných menšín v Slovenskej republike, 2018, s. 85. 11. OBSE/ODIHR: Slovenská republika parlamentné voľby február 2020 Konečná správa z misie hodnotenie volieb, 15. máj 2020, s. 15. 12. Ibid, s.7.13. Svetové hospodárske fórum: Globálna správa o rodových rozdieloch 2021. 14. OBSE/ODIHR: Slovenská republika parlamentné voľby február 2020 Konečná správa z misie hodnotenie volieb, 15. máj 2020, s. 8.